

**Bataaxal bu jëkk bi Yàlla may Pool,
mu bind ko**

TIMOTE

1 ¹Man Pool, ndawul *Kirist Yeesu ci ndigalu Yàlla sunu Musalkat ak Kirist Yeesu sunu yaakaar, ²maa ngi lay bind, Timote, yaw miy sama doomu diine ju wér. Na la Yàlla Baay bi ak Kirist Yeesu sunu Boroom may yiw, yërmande ak jàmm.

Ñiy jàngle luy sàнке

³Xam nga ne ba may dem diiwaanu Maseduwan, ñaanoon naa la, nga des dëkku Efes, ngir dénk ña fa doon jàngle luy sàнке, ñu bàyyi ko. ⁴Te it nga dénk léen, ñu baña topp léebi diiney neen ak limi maam yu dul jeex muk. Loolu werante rekk lay jur, waaye du jëme kanam mbir mi Yàlla tëral, wér ko ci ngëm. ⁵Waaye li sunuy dénkaane di jur mooy mbëggeel gu jóge ci xol bu laab, ci xel mu dal ak ci ngëm gu wér. ⁶Am na ñu moy loolu, ba jeng jëm ciy waxi neen. ⁷Daño sababloo nekk ay jànglekat ci yoonu *Musaa, fekk xamuñu dara sax ci li ñuy wax ak a dëggal.

⁸Ci li aju ci yoonu Musaa nag, xam nanu ne baax na, ci ku koy jëfe ni ko Yàlla tërale. ⁹Xam nanu it ne tëddul ngir ñi jub waaye ngir ñi jubadi ak ñi déggadi, ñi weddi tey bàkkaar, ñi selladi te fonkadi Yàlla, ñiy dóor ndey walla baay, ak ñiy bóome ; ¹⁰ngir ñiy doxaan, ñi góor-jigéenu ak ñiy def nit jaam, ñiy fen tey wann seen kàddu, ak lépp luy juuyoo ak njàngle mu wér ¹¹mu xibaaru jàmm bi indaale. Te xamleb xibaar, boobuy feeñal ndamu Yàlla Aji Tedd ji, dénk nañu ma ko.

Cant ndax yërmandey Yàlla

¹²Maa ngi gërëm sunu Boroom *Kirist Yeesu, mi ma dooleel, ci kóolute gi mu am ci man, ba fal ma jawriñ. ¹³Moona daa naa suufeel turam, di fitnaal ak a toroxal ñi ko gëm. Waaye Yàlla yërëm na ma, ndaxte ñàkka xam ak ñàkka gëm rekk a taxoon ma def ko. ¹⁴Te yiwu sunu Boroom baawaan na ci man, ànd ak

ngëm ak mbëggeel, yi bawoo ci Kirist Yeesu. ¹⁵Wax ju wóor a ngii te yelloo gépp kóolute : Kirist Yeesu ganesi na àddina, ngir musal bàkkaarkat yi, te maa ci raw ! ¹⁶Waaye Yàlla yërëm na ma, ngir Kirist Yeesu jékka feeñal ci man muñam gu yaatu gi, ma nekk royukaay ci ñi ko nara gëm te am dund gu dul jeex. ¹⁷Yaw Buur bi fiy sax ba abadan, yaw mi bët manta gis, yaw Yàlla miy kenn, yaa yelloo teraanga ak ndam ba fàww. Amiin !

¹⁸Kon nag Timote sama doom, loolu mooy sas wi ma lay dénk, te mu dëppook waxi yonent, yi jëmoon ci yaw. Doolewool wax yooyu, ba xeex xeex bu baax bi, ¹⁹di sàmm sa ngëm ak xel mu dal. Am na ñu seen xel nëx, ba labal seen ngëm, ²⁰naka Imene ak Alegsàndar ; jébbal naa léen *Seytaane, ngir ñu réccu li ñu doon sosal Yàlla.

Dénkaaney màggal Yàlla ci mbooloo mi

2 ¹Fii laay tàmbalee nag : maa ngi leen di dénk, ngeen yóbbu ñépp fa kanam Yàlla ciy ñaan, ay tinu ak i ngërëm. ²Ñaanal-leen buur yi ak kilifa yépp, ngir nu mana am dund gu dal te jàmму, ànd ak ragal Yàlla ak faayda yu mat.

³Loolu mooy li rafet te neex Yàlla sunu Musalkat, ⁴bi bëgg ñépp mucc te xam dëgg gi. ⁵Ndaxte jenn Yàlla kepp moo am, ak benn Rammukat kepp diggante Yàlla ak nit ñi, di nit ki *Kirist Yeesu, ⁶mi joxe bakkanam ngir *jot ñépp. Loolu mooy seede si Yàlla joxe, bi waxtu wi jotee. ⁷Fal na ma ci ndaw ak jànglekat, may yégal xeeti àddina yoonu ngëm ak dëgg ; fenuma, dëgg rekk laay wax.

⁸Li ma bëgg kon mooy lii : na góor ñi ñaan ci Yàlla fu nekk, tàllal ko loxo yu sell, te bañ cee boole mer mbaa werante. ⁹Naka noonu itam, na jigéen ñi di sol col gu faaydawu, cig woyof ak maandu. Buñu def seen xel ciy létt ak ci takkaayu wurus, mbaa ciy per ak col gu jafe. ¹⁰Waaye na seen col di jëf yu rafet, ndaxte looloo jekk ci jigéen juy woote ag ragal Yàlla.

¹¹Te it na jigéen jàng cig noppi, ànd ak déggal gu mat. ¹²Mayuma jigéen, muy jàngle mbaa muy jiite góor, waaye na noppi. ¹³Ndaxte Aadama la Yàlla jékka sàkk, door caa teg Awa. ¹⁴Te it du Aadama la Seytaane nax, waaye jigéen ja la nax, ba mu jàdd. ¹⁵Teewul jigéen dina mucc ci wasin, su saxee ci ngëm ak mbëggeel, di ku sell te maandu^a.

^a2.15 Mbaa : su ñu saxee ci ngëm ak mbëggeel, di ñu sell te maandu.

Meloy njiit ci mbooloom ñi gëm

3 ¹Wax ju wóor a ngii : kuy sabablu yenub sàmm mbooloo mi, mu ngi yóotu liggéey bu rafet. ²Sàmm bi nag, nii la wara mel : war na ñàkk ñàññ, yem ci benn soxna, moom boppam te maandu ; war na am faayda, man gan te am mayu jàngle ; ³warul di ab màndikat mbaa xeexkat, waaye na lewet te jàmmu, baña bégge ci xalis. ⁴Na yor kèram yorin wu rafet, te ay doomam déggal ko ak teggin yu mat. ⁵Ndaxte ku manta yor njabootam, naka lay mana yore njabootu Yàlla ? ⁶Te it bumu nekk kuy doora gëm, ngir mu baña yég boppam, bay dajeek mbugalu Yàlla, ni ko *Seytaane defe woon. ⁷Te it war na am seede su rafet ci waa àddina, ngir ñu bañ koo diiñat, ba muy daanu ci fiirug Seytaane.

Meloy kiy topptoo yëfi mbooloo mi

⁸Kiy topptoo li mbooloo miy jëfandikoo itam na am faayda te fonk kàddoom ; bumu di ku yàqu ci sàngara, mbaa ku alal jiital. ⁹Na sàmm mbóoti ngëm gi ak xel mu dal. ¹⁰Moom itam nañu ko jékka seetlu, ba mu leer ne amul ñàññ, ñu door koo fal. ¹¹Naka noonu, na jigéen ñi^b am faayda, baña jëw mbaa xér ci dara, waaye nañu takku ci lépp.

¹²Ku ñu dénk sasu topptoo yëfi mbooloo mi nag, nay ku yem ci benn soxna, jiite bu baax kèram ak i doomam. ¹³Ndaxte ku ci rafetal sasam dina am tur wu tedd ak kóolote gu mat sèkk ci yoonu ngëm, gi ci *Kirist Yeesu.

Màggug mbooloom Yàlla

¹⁴Bégg naa laa seetsi balaa yàgg, ¹⁵waaye amaana mu yéex. Moo tax ma lay bind bataaxal bii, ngir xamal la, ni ñu wara nekke ci kër Yàlla gi, maanaam ci mbooloom Yàlla Aji Dund ji, miy kenug dëgg te di sëslaayam. ¹⁶Ci dëgg-dëgg ragal Yàlla ëmb na mbóot yu xóot :

Ki wàcc, yor bindu nit,
mu bir ne xelam jub na,
te malaaka ya gis ko ;
xamlees na ko ci xeet yi,
ñu gëm ko ci kaw suuf,
te Yàlla teeru ko ci ndamam.

^b 3.11 jigéen ñi : manees na ko tekki nii it : *seeni soxna*

Ñiy jàngle luy réeral

4 ¹Xelum Yàlla mi wax na bu leer ne ci mujug jamono dina am ñu bàyyi yoonu ngëm wi, di topp ay xel yuy fàbbee ak xalaati Seytaane. ²Ñooñu ay naaféq yuy naxe lañu, te seen xol dërkiis. ³Dinañu tere séy, di araamal ay ñam, waaye Yàlla daa sàkk yooyu, ngir ñi gëm te xam dëgg man ciy jëfandiku te di ko ci sant. ⁴Ndaxte li Yàlla sàkk lépp baax na, kon wenn ñam araamul ci ku koy jëfandikoo te di ko ci sant. ⁵Ndaxte kàddug Yàlla ak ñaan ñoo koy sellal.

Jawriñu Kirist Yeesu ju baax

⁶Saxal ci digal bopp yi loolu nag, kon dinga nekk jawriñu *Kirist Yeesu ju baax ju regg ci kàdduy yoonu ngëm wi ak njàngle mu rafet, mi nga xam bu wér. ⁷Tanqamlul ay léebi diiney neen, di ay wax yu amul bopp yu àddina kese ; waaye tàggatal sa bopp ci ragal Yàlla. ⁸Ndaxte tàggat yaram am na fu njariñam yem, waaye njariñu ragal Yàlla dafa daj lépp, ëmb digey àddina ak àllaaxira. ⁹Wax ju wóor a ngii, te mata nangu ak gépp kóolute. ¹⁰Danuy ñaq tey bëre, ndaxte wékk nanu sunu yaakaar ci Yàlla Aji Dund ji, di Musalkatu ñépp, rawatina nag ci ñi gëm.

¹¹Digal léen yéf yooyu nag ci sa njàngle. ¹²Bu la kenn xeeb ndax say at, waaye defal sa bopp royukaayu ñi gëm ci say wax ak say jéf, ci sa mbëggeel, sa ngëm ak sa cell. ¹³Li feek may dikk, saxal ci jàng di biral Mbind mi ci mbooloo mi, di léen dénk ak a jàngal. ¹⁴Bul sàggane may gi nekk ci yaw, gi la Yàlla jox jaarale ko ci waxu yonent, keroog bi la njiit yi *tegee loxo. ¹⁵Faaydaalal yéf yooyu te sóobu ci, ba sa jëm kanam bir ñépp. ¹⁶Sàmmal sa bopp, sàmm sa njàngle, te sax ci ; kon dinga musal sa bopp, yaw ak ñi lay déglu.

Ay ndigal ci mbirum jigéen ñi seen jëkkër faatu

5 ¹Bul gëdd mag, waaye waxtaanal ak moom ni sa baay. Ndaw it, nga digal ko ni sa rakk, ²jigéen ju mag, def ko ni sa yaay ; ju ndaw, ni sa jigéen ak cell gu mat sëkk.

³Ci wàllu ñi seen jëkkër faatu nag, ku ci sësul ci kenn, teral ko ngir Yàlla. ⁴Waaye ku ci am ay doom mbaa ay sët, na njaboot googu jëkka wone seen ragal Yàlla ci seen biir kër, ci delloo njukkal seen waajur, ndaxte loolu lu rafet la fa kanam Yàlla.

⁵Jigéen ju sësul ci kenn day wékk yaakaaram jépp ci Yàlla, sax ci di ko wéetal te di ko ñaan guddi ak bëccëg. ⁶Waaye ki bänneex jiital, ndee luy dox la. ⁷Dénk léen loolu, ngir ñu baña am benn gàkk. ⁸Ndaxte ki defalul ay bokkam dara, rawatina ay waajuram, weddi na yoonu ngëm wi, ba yées ku gëmadi.

⁹Ku bëgga bindu ci ñi seen jëkkër faatu, nii la wara mel : war na wees juróom benn fukki at, di jigéen ju yemmoon ci jëkkëram, ¹⁰te mu ràññiku ci jëf yu rafet yu deme ni yar ay goneem, man gan, geestu gaayi Yàlla yu sell yi^c, dimbali ñi nekk ci tiis ; maanaa di ku takku ci mboolem jëf yu rafet yi.

¹¹Waaye bul bind jigéen ju ndaw, ndaxte bu ko ay bëgg-bëggam xiiree ci sore *Kirist, dina bëgga séyaat, ¹²te dina daje ak mbugal ndaxte fecci na kóllère. ¹³Te du yem ci bëgga séyaat rekk, waaye ku tayel lay doon ; di ku wër kër ak kër, rax-ca-dolli réy làmmiñ te deñ kumpa, di wax lu yoonam nekkul. ¹⁴Looloo tax ma bëgg, jigéen yu ndaw yi séyaat, am ay doom, yor seeni kër, ba seen benn noon du léen mana gàkkal. ¹⁵Ndaxte fi mu ne sax am na ñu jeng xaat, ba topp *Seytaane.

¹⁶Kon nag jigéen ju gëm te am mbokk mu jëkkëram faatu, na ko dimbali te bañ koo bàyyeek mbooloom ñi gëm. Noonu mbooloo mi dina mana dimbali jigéen ñi sësul ci kenn.

Ay ndigal ci mbirum njiit yi ak jaam yi

¹⁷Li jëm ci njiiti mbooloo mi nag, joxal teraanga ju mat sèkk ñi ciy rafetal seen liggéey, rawatina ñi sax dàkk ci waare bi ak njàngle mi. ¹⁸Ndaxte Mbind mi nee na : « Bul sunjuñ gëmminiñu nag wu ñu takk ci bojjukaay, » nee na it : « Ku ñaq, jariñu. » ¹⁹Kuy tuumaal njiit fi yaw, bu ko gëm, li feek ñaar walla ñetti seede dëggaluñu ko. ²⁰Waaye ñiy bàkkaar, yedd léen fa kanam ñépp, ngir artu ñi ci des.

²¹Léegi nag maa ngi lay dénki fa kanam Yàlla ak Kirist Yeesu ak malaaka yu tedd ya, nga sàmm loolu ma wax te bañ cee gënale walla di ci parlàqu. ²²Bul gaawa *teg loxo kenn, ba fal ko, di séddu noonu ci bàkkaari jaambur, waaye dëkkal ci sellaa.

²³Ba tey bul yemati ci ndox mu ñuul rekk, waaye nangay naan tuuti biiñ, ngir faj say metiti biir ak say jagadi yu bare.

²⁴Am na, ñu seeni bàkkaar fés ci kanam ñépp, ba jiiu léen ca àtte ba ; ñi seeni bàkkaar nèbbu nag, bés baa ngi léen di xaar.

^c5.10 Mbaa : raxas tànki gaayi Yàlla yu sell yi,

²⁵Naka noonu it am na, ñu seen jëf yu rafet leer, te yi feeñul manuñoo nekk kumpa ba fàww.

6 ¹Ñi nekk ci buumu njaam nag, nañu weg seeni sang wegeel gu mat sëkk ; noonu kenn du am lu muy werante ci turu Yàlla mbaa ci sunu njàngle. ²Ku am sang boo bokkal ngëm, bu looloo tax nga yab ko, waaye nga sax ci itteem, ndax kiy jariñu ci sa ñaq, aji gëm la, ku mata bëgg.

Alal ju wóor ji

Jàngleel loolu nag, di ko dénkaane. ³Waaye su fi amee kuy jàngle leneen, ba jàppul ci kàddu yu wér yu Yeesu *Kirist Boroom bi, te fonkul waaraate buy jur ragal Yàlla, ⁴kooku boroom tiitar la, bu xamul dara. Dafa wéradi, ba sóobu ci gëstuy neen ak i werante ciy araf yu jurul lu moy ñeetaane, xuloo, xaste, ñaaw njort ⁵ak ñaayoo ; ñiy jëfee noonu nit ñu ñaaw xel lañu, ñu xamul genn dëgg te yaakaar ne ragal Yàlla buntu wërsëg la.

⁶Ba tey ragal Yàlla gu ànd ak doylu, wërsëg la. ⁷Ndaxte indaalewunu fi dara, te dunu yóbbale dara. ⁸Kon su nu amee lekk ak koodaay, nanu ko doylu. ⁹Waaye ñiy sàkkoo barele, dinañu jànkoonte ak i nattu, ba dugg ci fiir, di xuus ci bëgg-bëggi neen yuy yóbbe ayib, tey sóob nit cig réer ak sànkute. ¹⁰Ndaxte bëgge ci xalis mooy ndeyu ñaawteef yu bare ; am na ñu ko wut, ba moy ci yoonu ngëm, te seen xol di dagg ndax tiis yu bare.

Làmbi ngëm

¹¹Kon nag yaw waayu Yàlla ji, dawal loolu, te topp njub, ragal Yàlla, ngëm, mbëggeel, muñ ak lewet. ¹²Góor-góorlul ci bëre bu baax bi, ba ub làmbi ngëm, te feddali sag téye ci dund gu dul jeex gi ; ndaxte ci loolu la la Yàlla woo, te looloo waraloon it sa seede su rafet fa kanam mbooloo mu bare.

¹³Noonu fi kanam Yàlla mi jagleel dund ci lépp, ak fi kanam *Kirist Yeesu, mi seede woon seede su rafet fa kanam Poñsé *Pilaat, maa ngi lay dénk lii : ¹⁴sàmmal ndigal li, baña am gàkk mbaa ñàññ, ba kera Yeesu Kirist sunu Boroom di feeñ ci ndamam, ca waxtu wa Yàlla dogal. ¹⁵Moom kenn mooy Boroom bu tedd, di Buuru buur yi ak Kilifag kilifa yi. ¹⁶Moom kenn a jagoo dund gu sax, dëkk ci biir leer gu kenn manta jege ; moom mi nit masula gis te nit manu koo gis. Moom kenn a yellow teraanga ak màggaay ba fàww. Amiin.

¹⁷Ñi barele alalu àddina nag, dénk léen ñu baña réy te baña wékk seen yaakaar ci koom-koom yi saxul fenn, waaye ñu wékk ko ci Yàlla, mi nuy may naataange ju mat, ngir nu man ciy bannexu. ¹⁸Dénk léen ñu def lu baax, te bare jëf yu rafet, ñu yéwén, bay sédd ñi amul, ¹⁹di fàggu dencu èllëg bu wér. Noonu dinañu feddali seen téye ci dund gu wóor gi.

²⁰Céy yaw Timote, sàmmal li la Yàlla dénk ! Tanqamlul waxi neen yu àddina kese, te dëddu werantey ñi mbubboo xam-xam, fekk dañoo réer. ²¹Am na ñu topp xam-xam boobu, waaye moy nañu ci yoonu ngëm.

Yal na yiwu Yàlla ànd ak yéen.